Juhatuse liikmete tasustamine riigi osalusega äriühingutes

KONTROLLIARUANNE

nr 2-5/04/4
29.01.2004

Juhatuse liikmete tasustamine riigi osalusega äriühingutes

Tallinn
2004

Sisukord

SISSEJUHATUS **3**

1. TASUSTAMISE PÕHIMÕTTED **5**

2. JUHATUSE LIIKME TASUPAKETID **8**

3. ETTEPANEKUD **13**

RAHANDUSMINISTRI VASTUS **15**

MAJANDUS- JA KOMMUNIKATSIOONIMINISTRI VASTUS **18**

Sissejuhatus

Riigikontrolli 2003. aasta tööplaani alusel läbi viidud auditi eesmärk oli:

- anda ülevaade, kuidas on riigi osalusega äriühingute juhatuse liikmeid tasustatud;
- selgitada, millest on nõukogu juhatuse liikmeid tasustades lähtunud ning milliseid suuniseid on nõukogu liikmetele sellega seoses andnud osalust valitsevad ministrid.

Audit viidi läbi äriühingutes, kus riigi osalus on üle 50%. Auditis analüüsitakse ainult neid juhatuse liikme lepingu ja töölepingu sätteid, mis on seotud juhatuse liikmete tasustamisega ja muude töötasuga võrreldavate hüvede võimaldamisega. Aluseks on võetud auditi alustamisel (08.09.2003) kehtinud juhatuse liikme lepingud. Riigikontrollile esitasid lepingud kõik äriühingud.[1]

Valdkonna lühiülevaade

Riigi osalusega äriühinguid on 51 (seisuga september 2003), neist 40-s on riigi osalus üle 50%.

Riigi poolt eraõiguslike juriidiliste isikute asutamise ja nendes osalemise seaduse (REAS) järgi on riigi osalusega äriühingute asutamise ja nendes osalemise eesmärgiks kindlustada riigi funktsioonide parem täitmine ja riikliku majanduspoliitika elluviimine.

Vabariigi Valitsus määrab riigile kuuluvate aktsiate või osa valitsejaks ühe ministeeriumi. Äriühingu üldkoosolekul või osanike koosolekul esindab riiki aktsiaid või osa valitsevat ministeeriumi juhtiv minister. Riigi esindajaks äriühingu nõukogus on riigiametnikud ja/või teised asjatundjad.

Pooled riigi esindajatest äriühingu nõukogus nimetab riigi aktsiaid või osa valitseva ministeeriumi juhtiv minister ja pooled rahandusminister.

Riigi esindaja äriühingu nõukogus on kohustatud täitma teda nimetanud ametiisiku kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil antud suuniseid, kui see ei ole vastuolus äriühingu huvidega, ning andma teda nimetanud ametiisikule aru oma tegevusest nõukogu liikmena.

Riigi esindaja kohustuste täitmise kord äriühingu ja sihtasutuste nõukogus[2] sätestab, et riigi esindaja eesmärgiks nõukogu ülesannete täitmisel on tagada riigi kui konkreetse äriühingu aktsionäri või osaniku huvide kaitsmine ja riikliku majanduspoliitika elluviimine.

Äriseadustiku § 316 järgi planeerib nõukogu aktsiaseltsi tegevust ja korraldab aktsiaseltsi juhtimist ning teostab järelevalvet juhatuse tegevuse üle.[3] Kontrolli tulemused teeb nõukogu teatavaks üldkoosolekule.

Äriseadustiku § 309 järgi nõukogu valib ja kutsub tagasi juhatuse liikme. Juhatuse liige valitakse kolmeks aastaks, kui põhikirjas ei ole ette nähtud lühemat aega. Nõukogu võib juhatuse liikme, sõltumata põhjusest, tagasi kutsuda, kusjuures temaga sõlmitud lepingust tulenevad õigused ja kohustused lõpevad vastavalt lepingule.

Juhatuse liikmele võib maksta tema ülesannetele ja äriühingu majanduslikule olukorrale vastavat tasu, mille suurus ja maksmise kord määratakse nõukogu otsusega (äriseadustik § 314).

---

[1] Juhatuse liikmetega sõlmitud lepingud esitasid aktsiaseltsid Imanta Hariduskeskus, E-Arsenal, Eesti Kaardikeskus, Tartu Puukool, Eesti Metsataim, Perioodika, Sakala Keskus, Eesti Viljasalv, Loomsete Jäätmete Käitlemise AS, Werol Tehased, Andmevara, Eesti Loto, Riigi Kinnisvara, Vaba Maa, Medis, Eesti Vanglatööstus, Lembitu Hotell, Eesti Energia, Metrosert, A.L.A.R.A., Eesti Post, Tallinna Sadam, Saarte Liinid, Elektriraudtee, Tallinna Lennujaam, Tartu Lennujaam, Kärdla Lennujaam, Pärnu Lennujaam, Kuressaare Lennujaam, Lennuliiklusteenindus, Teede Tehnokeskus, Eesti Loots, Vooremaa Teed, Eesti Ringhäälingu Saatekeskus ning osaühingud Eesti Geoloogiakeskus, Eesti Keskkonnauuringute Keskus, Tartu Keskkonnauuringud, Areto, Tehnokontrollikeskus.

[2] VV 08.06.1999. a määrus nr 179, muudetud VV 02.10.2003. a määrusega nr 252

[3] Aktsiaseltsi nõukogu puudutavad sätted laienevad äriseadustiku § 189 alusel ka osaühingu nõukogule (kui see olemas on).

Auditi teostus

Selgitamaks, kas juhatuse liikmeid on tasustatud vastavalt kehtivatele lepingutele, moodustati valim äriühingutest, kus viidi läbi auditiprotseduurid. Valimisse kuulusid aktsiaseltsid Eesti Energia, Tallinna Sadam, Eesti Viljasalv, Riigi Kinnisvara, Elektriraudtee, Eesti Post, Ringhäälingu Saatekeskus ja Eesti Metsataim ning osaühing Eesti Keskkonnauuuringute Keskus.

Audititeavet kogudes tutvuti juhatuse liikmetega sõlmitud lepingutega ja raamatupidamise algdokumentidega ning viidi läbi intervjuud nõukogu esimeestega valimisse kuuluvates äriühingutes ning tehti järelepärimised ministeeriumidesse.

Juhatuse liikmetega sõlmitud lepingutega tutvumisel selgitati, millest koosneb juhatuse liikme tasupakett.

Raamatupidamise algdokumentide kontrolli raames selgitati, mis liiki tasu on juhatuse liikmetele perioodil 01.01.2002–31.08.2003 makstud ning kas makstud tasud vastavad sõlmitud lepingutele ja nõukogu koosoleku otsustele.

Intervjuudes nõukogu esimeestega uuriti, millest on juhatuse liikme lepinguid sõlmides lähtutud ning kas osalust valitsev minister on andnud suuniseid nõukogu tasustamiseks.

Järelepärimiste abil selgitati Majandus- ja Kommunikatsiooni-, Rahandus- ja Keskkonnaministeeriumi töökorraldust äriühingute küsimuses ja ministri kirjalike suuniste olemasolu. Järelepärimine tehti ministeeriumidesse, kelle valitsemisalas on enim äriühinguid.

Auditi viisid läbi Riigikontrolli auditijuht Ines Metsalu, vanemaudiitor Margit Piller ning audiitorid Mari Rull ja Krista Uuna.

1. Tasustamise põhimõtted

1.1. Tasustamise aluseks olevad lepingud

Enamasti on äriühingutes sõlmitud juhatuse liikme lepingud (nimetatud ka teenistus- ja ametilepinguks), kuid esineb ka juhtumeid, kus lepingud puudusid. Riigikontrollile esitatud juhatuse liikme lepingutes on reguleeritud ka juhatuse liikme tasustamine, kusjuures osal juhtudel oli juhatuse liikmete tasustamine reguleeritud mitme lepinguga (ühe inimesega on sõlmitud nii juhatuse liikme leping kui ka tööleping):

- Eesti Energia juhatuse liikmele M. Jostovile ei maksta teenistusülesannete täitmise eest teenistustasu Eesti Energiast. Samas on lepingus M. Jostovi tööülesandena kirjas, et ta on Eesti Energia tütarettevõtte Eesti Põlevkivi juhatuse esimees. Tasustamine toimub vastavalt Eesti Põlevkiviga sõlmitud teenistuslepingule.
- Aktsiaseltsides Eesti Metsataim ja Imanta Hariduskeskus pole kõigi juhatuse liikmetega kirjalikku lepingut sõlmitud. AS-is Eesti Metsataim on sõlmitud leping juhatuse esimehega, kuid kahe juhatuse liikmega mitte. Nõukogu esimehe selgitusel ei peetud lepingute sõlmimist vajalikuks, sest teiste juhatuse liikmete tööd ei tasustata. Imanta Hariduskeskuse nõukogu esimehe selgitusel ei sõlmitud juhatuse liikmega lepingut, kuna seadus seda ei nõua ning tasustamine otsustati nõukogu koosoleku protokolliga.
- Ka aktsiaseltsis Medis ei reguleeri juhatuse liikme ja juriidilise isiku vahelisi suhteid kirjalik dokument: juhatuse liikmetega on sõlmitud tähtajalised töölepingud, mille kehtivus lõppes 30.09.2000. Neid lepinguid ei ole pikendatud.
- Alternatiivina juhatuse liikme lepingule oli aktsiaseltsides Tartu Puukool, Vaba Maa, Eesti Vanglatööstus ning osaühingus Tartu Keskkonnauuringud sõlmitud juhatuse liikmetega juhatuse kohustuste täitmiseks töölepingud. Eesti Geoloogiakeskuse kõigi juhatuse liikmete ning Perioodika, Saarte Liinide, Metroserti osa juhatuse liikmetega on töölepingud sõlmitud kui töötajatega, juhatuse liikme lepinguid ei ole sõlmitud.
- Saarte Liinide nõukogu on juhatuse liikme lepingu sõlminud juhatuse esimehega ning volitanud juhatuse esimeest sõlmima töölepingud teiste juhatuse liikmetega, kes ühtlasi töötavad struktuuriüksuse direktorina (arendusdirektor, Kuivastu-Virtsu ja Heltermaa-Rohuküla sadama direktor).
- Lennuliiklusteeninduse AS-is oli kahe juhatuse liikmega sõlmitud nii juhatuse liikme leping kui ka tööleping, kuna juhatuse liikmed töötavad paralleelselt ka äriühingu struktuuriüksuse juhina (finantsdirektor ja lennuinfo osakonna juhataja).
- AS-is Eesti Post oli kuni novembrini 2002 kahe juhatuse liikmega sõlmitud paralleelselt tööleping ja juhatuse liikme leping.

Riigikontrolli järeldused

Kuigi sellekohast selget nõuet õigusaktides ei ole, peaks Riigikontrolli hinnangul äriühingutes kindlasti olema dokument, mis reguleerib suhteid juhatuse liikme ja juriidilise isiku vahel ning töötamise tingimusi: töövaldkonnad, konkreetne töö sisu, tööaeg ja -koht, tasustamine, konkurentsikeeld, vastutus, tagasikutsumine jms. Kuna tegu on nõukogu ja juhatuse liikme kohale asuva isiku kokkuleppega, siis tuleks vormistada see juhatuse liikme lepinguna.

Lepingu puudumine annab aluse vaidlusteks, sest nõukogu igakordse otsusega ei ole võimalik kõiki eeltoodud küsimusi reguleerida.

Kui nõukogu ja juhatuse liikme vahel on sõlmitud tööleping, millega "töötaja" on asunud tööle juhatuse esimehena, täites seadusest või põhikirjast tulenevaid juhatuse ülesandeid, on leping pealkirjale vaatamata sisult juhatuse liikme leping, mille tõlgendamisel tuleb lähtuda võlaõigusseadusest (reeglina käsunduslepingut puudutavaist sätetest). Töölepingu juhatuse liikmega välistab töölepinguseaduse § 7 p 10. Seega on võimalik, et tekib vaidlus töölepingu kehtivuse üle ja tööleping võidakse tunnistada kehtetuks. Selline olukord on õiguslikult keeruline ning võib tuua kaasa väga kulukaid ja töömahukaid kohtuvaidlusi. Riigikontrolli arvates ei ole see põhjendatud.

Riigikontroll osutab ka riskile, et juhul kui juhatuse liige sõlmib teise juhatuse liikmega töölepingu, kaasneb sellega oht, et juhatuse liikmete tasustamisel eiratakse nõukogu tahet.

Kui äriühingu juhatuse liikmega sõlmitakse kaks lepingut – juhatuse liikme leping ja tööleping –, tuleks ka töölepingu sõlmimine kooskõlastada nõukoguga. Lepingute alusel täidetavad ülesanded peavad olema selgelt piiritletavad ja eristatavad. Juhatuse liikme lepingus sätestatud ülesanded tulenevad äriseadustikust ja põhikirjast ega tohi kokku langeda töölepingus kokku lepitud ülesannetega. Kuna üldjuhul ei ole juhatuse liikme lepingu ja töölepingu üheaegsel täitmisel võimalik ülesandeid üheselt mõistetavalt piiritleda, siis peab Riigikontroll sellist varianti ebasoovitavaks.

Samuti kahandab kahe lepingu sõlmimine juhatuse liikme tasustamise läbipaistvust.

1.2. Nõukogude tegevus juhatuse tasustamisel

1.2.1. Ministrite suunised

Lähtudes REAS §-st 8 on riigi esindaja äriühingu nõukogus kohustatud nõukogu töös osaledes täitma suuniseid, mida ta on saanud teda nimetanud ametiisikult kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil.

Riigikontroll uuris kolmes ministeeriumis, milliseid kirjalikke suuniseid on minister andnud äriühingu nõukogu liikmetele seoses juhatuse liikmete tasustamisega. Selgus, et auditeeritud perioodil (01.01.2002–31.08.2003) ei ole ministrid sellealaseid kirjalikke suuniseid andnud.[4]

1.2.2. Nõukogude tegevus

Äriseadustiku § 314 järgi otsustab äriühingu nõukogu juhatuse liikmele makstava tasu suuruse ja maksmise korra.

Riigikontroll küsitles aktsiaseltside Eesti Energia, Tallinna Sadam, Riigi Kinnisvara, Eesti Viljasalv, Eesti Post, Elektriraudtee, Eesti Ringhäälingu Saatekeskus ja Eesti Metsataim ning osaühingu Eesti Keskkonnauuringute Keskus nõukogu esimehi selgitamaks nende seisukohti juhatuse tasustamisega seotud küsimustes.

Küsimusele, millest on juhatuse liikmete tasustamisel lähtutud, avaldasid nõukogu esimehed valdavalt arvamust, et tasupaketi koostamisel tuleb arvestada turutingimuste, äriühingu eripära (tegevusvaldkond, suurus vms) ja teiste riigi äriühingute eeskujuga:

- Eesti Energia nõukogu esimehe selgitusel sõlmiti kehtivad lepingud eelmistest lepingutingimustest lähtudes;
- Eesti Metsataime nõukogu esimees pidas tasustamisel oluliseks kriteeriumiks, et juhatuse esimees “ei kaotaks” oma tasupaketis võrreldes eelmise töökohaga;
- Eesti Keskkonnauuringute Keskuse nõukogu esimehe selgitusel lähtuti tasustamisel juhatusega saavutatud kokkuleppest.

[4] Vahetult pärast auditeeritava perioodi lõppu toimus 03.09.2003 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis koosolek, kus minister andis valitsemisala äriühingute nõukogu esimeestele suuniseid juhatuse liikmete määramise, nendega lepingute sõlmimise ja nende premeerimise kohta. Muu hulgas sisaldasid suunised järgmisi punkte:
- juhatuse liikmete töötasu peaks olema õiglane (seejuures tuleb vältida ülemaksmist); hüvitised ja töövahendite kasutamise kord võiksid olla lepingu lisades või kehtestatud eraldi dokumendiga;
- premeerimise ja tulemuspalga kord ja tingimused peaksid olema eelnevalt välja töötatud ning kooskõlastatud ministriga;
- juhatuse liikme kindlustamine firma kulul on lubatud erandkorras;
- lahkumishüvitise maksmine peaks toimuma kooskõlas töölepingutele kehtestatud korraga;
- lahkumishüvitist ei või maksta juhatuse liikme tagasikutsumisel tööga toime tulematuse või lepingutingimuste rikkumise tõttu.

Küsimusele, kas ja milliseid suuniseid peaks minister kui omaniku esindaja andma nõukogule juhatuse tasustamiseks, vastasid nõukogu esimehed järgmiselt:

- juhatuse liikmete tasustamine peaks olema täielikult nõukogu pädevuses;
- riigi kui omaniku suuniseid ei peaks sätestatama õigusaktiga, vaid pigem peaks toimuma arutelu ministriga;
- riik kui omanik peaks kehtestama üldised põhimõtted õigusaktidega;
- riik kui omanik peaks kehtestama juhatuse liikme tasude osas konkreetsed piirmäärad.

Samuti arutati nõukogu esimeestega juhatuse liikme lepingute avalikustamise küsimust. Riigi osalusega äriühingute juhatuse liikmetele laieneb palgaseaduse § 8, mille kohaselt tuleb tasud avalikustada. Mehhanism palgaandmete avalikustamiseks aga puudub, sest andmete avaldamise korra on Riigikohus kehtetuks tunnistanud. Nõukogu esimeeste arvamused lepingute avalikustamise osas olid valdavalt järgmised:

- lepingud peaksid olema avalikud kogu ulatuses, sest maksumaksjatel on õigus teada, kuidas riigi raha kulutatakse;
- põhipalk ei peaks olema avalik, kuna seab riigi äriühingute juhid ebavõrdesesse olukorda võrreldes eraettevõtete juhtidega, aga muud hüved peaksid olema avalikud;
- avalik peaks olema ainult põhipalga suurus, teised lepingupunktid peavad olema konfidentsiaalsed.

Riigikontrolli järeldused

Riigikontroll ei pea põhjendatuks ministrite vähest tegevust enda valitseda olevate äriühingute juhtimisel. Ministri tegevus ei tohiks piirduda nõukogu liikmete nimetamisega. Loomulikult peavad nõukogu liikmed olema pädevad otsustamaks, mis on äriühingule maksimaalselt kasulik, kuid ometi ei saa riigi omanduses olevate ettevõtete puhul mööda vaadata asjaolust, et riik on omanikuna tunduvalt abstraktsem kui eraomanik. Seetõttu on täpsemat regulatsiooni ja nõudeid vaja nii ministritele kui nõukogu liikmetele. Riigikontroll peab oluliseks, et õigusaktis sätestataks ministrite kohustus (mitte õigus) anda riigi esindajale nõukogus suuniseid kirjalikult. Ministri suuniste olemasolu peaks Riigikontrolli hinnangul suurendama ministri vastutust ning tagama selle, et äriühingute nõukogud lähtuksid otsuseid langetades mitte ainult äriühingu, vaid ka riigi huvidest. Samuti on sel juhul võimalik suuniste täitmist hiljem kontrollida. Seni on vaid väga harva peetud vajalikuks suuniseid anda, ehkki ministritel on nõukogu otsuseid hiljem raske vaidlustada.

2. Juhatuse liikme tasupaketid

Juhatuse liikmete tasupaketi tavapärased osad on põhitasu, preemia, tulemustasu ja toetused. Lisaks sisaldavad lepingud teisi rahas mõõdetavaid hüvesid: nt ametiauto kasutamise võimalus, sõiduauto kompensatsioon, koolituskulude katmine, eri tüüpi kindlustuslepingud (õnnetusjuhtumi-, elu- ja pensionikindlustus), lisapuhkus ja puhkusetoetused. Samuti nähakse enamikus auditiga hõlmatud lepingutes ette kompensatsioon juhatuse liikme teenistussuhte lõpetamisel. Riigikontroll on seisukohal, et juhatuse liikme peamine tasupaketi osa peaks olema põhipalk, ning olukorda, kus muud lisahüved ületavad oluliselt põhipalka, ei saa lugeda normaalseks.

Alljärgnevalt käsitleme tasupaketi osasid eraldi.

Põhitasu

Lepingute alusel on juhatuse liikmetele makstav tasu vahemikus 4 625–80 000 krooni. Siin on arvestatud ainult juhatuse liikme lepingu või töölepingu alusel makstavat tasu juhul, kui tööleping on sisuliselt võlaõiguslik käsundusleping. Paralleelseid töölepingulisi suhteid, kus juhatuse liige saab palka mingil ametikohal töötamise eest, ei ole analüüsimisel arvesse võetud. Keskmine juhatuse liikme tasu on 31 000 krooni (aritmeetiline keskmine).

Põhitasude suur erinevus on tingitud paljudest asjaoludest, millest siinkohal vaid mõni: töötajate arv äriühingutes on vahemikus 2–10 000 ning äriühingute käive vahemikus 0,2 mln kuni 5,2 mld krooni (käibed 2002. aasta raamatupidamise aastaaruannetest).

Samas sisaldavad mitmed lepingud sätet, et nõukogul on õigus määrata muid perioodilisi lisatasusid. Näiteks Eesti Viljasalv maksab vastavalt lepingule juhatuse esimehele igakuist lisatasu (35% kuutasust). Lisatasu põhjendusena märkis nõukogu esimees selle ülevõtmist varasemast lepinguversioonist. Riigikontroll ei pea sellist lähenemist põhjendatuks.

Tulemustasu ja preemiad

Enamasti sisaldab juhatuse liikme tasupakett ka võimalust saada tulemustasu või preemiat. Näiteid:

- nõukogu püstitatud ülesannete täitmise eest või eesmärkide saavutamise eest;
- aasta töötulemuste eest;
- juhatuse liikme kohustuste väga hea täitmise eest;
- eduka juhtimise korral;
- majandustulemuste alusel;
- heade majandustulemuste eest;
- lähtudes finantsmajanduslikest tulemustest;
- kui äriühing on töötanud rahuldavalt, teeninud kasumit ja vara on heas korras;
- seoses erakorraliste asjaoludega;
- seoses töökoormusega;
- vastavalt kollektiivlepingule (sel juhul on juhatuse liikmetega sõlmitud tööleping).

Nagu näidetest selgub, on lepingutes fikseeritud preemiate maksmise alused väga üldised, jättes nõukogule vabad käed preemia põhjendatuse ja suuruse üle otsustamisel.

Lisaks on mitmetes lepingutes säte, mis lubab nõukogul maksta juhatusele muid lisatasusid, ilma et lepinguga oleks reguleeritud, mille eest tasu makstakse. Eesti Posti nõukogul on see võimaldanud maksta juhatuse liikmetele tulemustasu täpsemate põhjendusteta kahel korral 2002. aasta tulemuste eest.

> AS-i Eesti Post nõukogu 18.12.2002. a koosoleku protokolli järgi on arutatud jõulutasu maksmist juhatuse liikmetele. Lisaks jõulutasule on nõukogu otsustanud maksta ka tulemustasu. Protokollis ei ole fikseeritud, mille eest otsustati juhatuse liikmetele tulemustasu maksta ja miks arutati küsimust jõulutasu maksmist käsitleva päevakorrapunkti all. Juhatuse liikme selgitusel maksti tulemustasu 2002. aasta esialgsete majandustulemuste eest. Otsuse kohaselt maksti tulemustasu 50–150% juhatuse liikme lepingujärgsest kuupalgast – kokku maksti kahele juhatuse liikmele 104 000 krooni.

Nõukogu 04.04.2003. a koosoleku protokolli järgi arutati juhatuse liikmete premeerimist 2002. aasta töötulemuste eest. Otsuse kohaselt maksti tulemustasu 100–200% teenistuslepingu kuutasust – kokku maksti kolmele juhatuse liikmele 265 000 krooni. Tulemustasu on makstud ka juhatuse liikmele K. Tarienile, kuigi temaga sõlmitud teenistuslepingu järgi pole äriühing kohustatud tulemustasu maksma.

Kokku maksti Eesti Posti juhatuse liikmetele 2002. aasta majandustulemuste eest 369 000 krooni.

AS-is Eesti Post maksti finantsdirektor R. Rohtlale, kes töötas samal ajal ka juhatuse liikmena ning kellega oli sõlmitud nii juhatuse liikme leping kui ka tööleping, töölepingu[5] alusel nelja kuu jooksul kokku 206 005 krooni ehk ligikaudu 7 kuupalga ulatuses preemiaid. Väljamaksed tehti juhatuse esimehe otsusega, mis võimaldas juhatuse esimehel maksta ilma nõukogu teadmata preemiaid teisele juhatuse liikmele. Preemiad on välja makstud väga lühikese aja jooksul ja vahetult enne töölepingu lõpetamist R. Rohtlaga. Samas oli kolme septembris makstud otsuse ajal olemas juba ka nõukogu otsus juhatuse esimehe tagasikutsumise kohta (ehkki see polnud jõustunud[6]). Riigikontrolli arvates ei ole preemiaotsused põhjendatud, kuna enamasti on tegu igapäevaste tööülesannetega või siis ei ole lisatasu ja lisaülesande maht vastavuses. Käskkirjades on premeerimist põhjendatud järgmiselt:

- 14.06.2002. a käskkiri nr 121 – AS-i Eesti Post 2001. aasta bilansi õigeaegse ja kvaliteetse koostamise eest 2 kuupalka.
- 08.08.2002. a käskkiri nr 184 – AS-i Eesti Post töötajate suvepäevade ladusa organiseerimise ja läbiviimise eest 1 kuupalk.
- 08.08.2002. a käskkiri nr 185 – seoses postiseaduse alusel AS-i Eesti Post tegevusloa vormistamiseks ette valmistatud materjalide koostamisel näidatud hea töö eest 1,5 kuupalka.
- 09.08.2002. a käskkiri nr 191 – 2002. aasta I poolaasta heade töötulemuste eest 1 kuupalk.
- 23.09.2002. a käskkiri nr 255 – märkides ära finantsdirektori märkimisväärset panust Eesti Posti arendamisel 10 000 krooni.
- 26.09.2002. a käskkiri nr 294 – AS-i Eesti Post IV kutsemeisterlikkuse võistluste ettevalmistamise ja eduka läbiviimise eest 1 kuupalk.
- 27.09.2002. a käskkiri nr 309 – märkimisväärse tööpanuse eest AS-i Eesti Post arendamisel 1 kuupalk.

OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus tegevdirektor (ühtlasi ka juhatuse esimees, kellega oli sõlmitud ainult tööleping kuni 28.05.2003) oli oma käskkirjadega määratud juhatuse liikmetele M. Kõrtile ja M. Liitmaale järgmisi lisatasusid töölepingute põhjal (kehtisid kuni 28.05.2003):

- 29.05.2002. a käskkiri nr 22 – maksta mai kuu eest töötajatele lisatasu 2000 krooni;
- 28.10.2002. a käskkiri nr 49 – maksta oktoobri kuu eest töötajatele lisatasu 8000 krooni;
- 30.12.2002. a käskkiri nr 62 – maksta detsembri kuu eest töötajatele lisatasu 3500 krooni;
- 26.02.2003. a käskkiri nr 6 – maksta veebruari kuu eest töötajatele lisatasu 3000 krooni;
- 26.05.2003. a käskkiri nr 17 – maksta mai kuu eest töötajatele lisatasu 5000 krooni.

Auditi käigus ilmnes teisigi juhtumeid, mil tulemustasu on makstud ka siis, kui seda lepingu järgi otseselt tegema ei peaks.

- Eesti Keskkonnauuringute Keskuse juhatuse liikmetega sõlmitud lepingud võimaldavad nõukogul premeerida juhatust vastavalt äriühingu tegevuse finantsmajanduslikule tulemusele (lepingus ei ole täpsustatud, millisest tulemusest lähtutakse). Äriühingu kasum 2001. aastal oli 97 000 krooni ning kahjum 2002. majandusaastal 2 069 000 krooni. Mõlemal aastal on äriühingu nõukogu otsustanud juhatuse liikmeid premeerida 3 kuu töötasu ulatuses. Juhatuse esimehe selgitusel oli 2002. aasta kahjum tingitud ühekordsest majandustehingust – põhivarade allahindlusest.
- AS-i Elektriraudtee juhatuse liikme lepingute järgi on äriühingul õigus maksta juhatuse esimehele positiivsete finantstulemuste korral aastahüvitist 6 kuu tasu suuruses summas ning juhatuse liikmetele 5 kuu tasu suuruses summas. Ehkki äriühingu kasum kahanes 2002. aastal võrreldes 2001. aastaga poole võrra, on juhatuse liikmete aastahüvitis kasvanud sel perioodil 4,5 kuu tasu määralt 5 kuu tasu määrani.

[5] Leping nr 9, 02.11.1992

[6] AS-i Eesti Post nõukogu otsustas 15.08.2002. a otsusega kutsuda juhatuse esimehe kohalt tagasi T. Tõeleid ning lugeda tema volitused kehtetuks alates 27.09.2002.

Tulemustasu suurus arvestatakse kas kuupalga järgi või kasutatakse alusena mõnda finantsnäitajat:

- Andmevara juhatusele makstakse preemiat 10% netokasumist;
- Kärdla Lennujaama juhatus saab preemiat kuni 2,5% realiseerimise netokäibest ja Eesti Vanglatööstuse juhatuse esimees igakuist tulemustasu 1% kuu realiseerimise netokäibest;
- Saarte Liinide juhatuse esimehele makstakse igakuist lisatasu, mille suuruseks on 5% omateenitud vahenditest kalendrikuus;
- Eesti Loto eelmisele juhatajale M. Salule maksti aastapreemiat eelarve täitmise eest ja lisaks 25% majandusaasta kasumi osalt, mis ületas eelarvestatud kasumit.

Mõningatel juhtudel (nt Andmevara, Saarte Liinid, Perioodika, Vaba Maa, Eesti Põlevkivi) on lepingus määratud maksimaalne aastas makstav tulemustasu. Lisaks tasustamisele töötulemuste eest sisaldavad mitmed lepingud võimalusi maksta jõulu- ja võidupühatoetust, preemiat riiklikeks pühadeks ja tähtpäevadeks ning sünnipäevadeks.

Premeerimiseks on kasutatud ka lisapuhkust. Näiteks Eesti Viljasalve juhatajale võimaldati 2001. ja 2002. aasta tulemusliku töö eest nädal lisapuhkust.

Kindlustus

Hüvitisena käsitleb Riigikontroll ka kindlustusmakseid, mida äriühing kindlustuspoliisi eest teeb või juhatuse liikmele kompenseerib. Reisikindlustuse kõrval, mille tasumine on põhjendatud, esineb üksikutel juhtudel ka teisi kindlustusliike, nt elukindlustus, vabatahtlik pensioni- ja ravikindlustus.

Puhkus

Puhkuse pikkuse määramisel on puhkuseseadusele tuginedes kasutatud nii töölepingu alusel töötavate isikute kui avalike teenistujate puhkuse kestust. Tasulise puhkuse pikkus on lepingutes 28–45 päeva. Kui juhatuse liikmega on sõlmitud tööleping, laieneb talle ka kollektiivlepingu ja muude äriühingus kehtivate reeglitega määratavad puhkused (nt Eesti Geoloogiakeskus, Eesti Post). 11-s äriühingus makstakse juhatuse liikmele puhkusetoetust tavaliselt kuupalga ulatuses (sisuliselt 13. kuupalk).

Lepingu lõppemisel või lõpetamisel makstavad hüvitised

Valdav osa nõukogusid on juhatuse liikmetele ette näinud hüvitised lepingu lõppemisel või lõpetamisel, mille maksmise põhjused ja alused varieeruvad ulatuslikult. Lahkumishüvitist ei ole juhatuse liikme lepingutega ette nähtud kolmes aktsiaseltsis: Tartu Lennujaam, Vooremaa Teed, Perioodika.

Lepingu lõppemise hüvitised ulatuvad kuni 24 kuupalgani.

Andmata hinnangut lahkumishüvitiste suuruse kohta, peab Riigikontroll lahkumishüvitise maksmist põhjendamatuks näiteks järgmistel juhtudel:

- lahkumishüvitise maksmine lepingu lõpetamisel juhatuse liikme surma (hüvitise saajaks juhatuse liikme perekonnaliige), tervisliku seisundi halvenemise või töövõime kaotuse korral;
- lepingu lõpetamisel juhatuse liikme algatusel või omal soovil lahkumise korral;
- teenistuja vallandamisel teenistuja raske hooletuse tõttu tekitatud kahju korral.

Üksikutel juhtudel sisaldasid lepingu lõpetamissätted ka lisatingimusi. Riigikontroll on seisukohal, et juhatuse liikmetega sõlmitud lepingud ei tohiks sisaldada äriühingule täiendavaid kohustusi võtta inimene pärast juhatusest tagasi kutsumist tööle või täiendavaid kohustusi, mis tekivad inimese lahkumisel juhatuse liikme kohalt.

> AS-i Eesti Post nõukogu 15.08.2002. a otsusega kutsuti tagasi juhatuse esimees T. Tõeleid. Vastavalt lepingule määrati juhatuse esimehele lahkumishüvitis 500 000 krooni. Samas kohustus Eesti Post vastavalt lepingu lisale (07.04.2001) lepingu lõppemisel nimetama ametist tagasi kutsutud juhatuse esimehe tööle nõukogu nõuniku ametikohale. Järgmise lisaga (15.05.2001) fikseeriti leppetrahv 12 kuupalga ulatuses juhul, kui Eesti Post rikub kokkuleppeid ega sõlmi T. Tõeleidiga uut töölepingut. Lisaks võttis Eesti Post lepinguga kohustuse maksta T. Tõeleidile kuni pensionitähtaja saabumiseni Eesti Vabariigi keskmist kuupalka juhul, kui ta ei saa jätkata ametikohustuste täitmist tervisliku seisundi tõttu. T. Tõeleid võeti tööle tähtajalise töölepinguga nõukogu nõuniku ametikohale 26.09.2002.

Muud soodustused

Muude soodustustena käsitleb Riigikontroll võimalust kasutada ametiautot, saada täiendkoolitust, eluaseme-, kütuse-, telefoni- ja esinduskulude katmist ning isikliku sõiduauto kompensatsiooni ja meditsiiniteenuste hüvitamist.

Kulude kompenseerimise osas võib täheldada kolme liiki praktikat: lepingus on fikseeritud limiit, mille ulatuses juhatuse liikme kulud kompenseeritakse; limiit kehtestatakse eraldi nõukogu korraga; kaetakse kõik tehtud kulud, limiite ei ole.

Riigikontroll ei pea õigeks, kui juhatus kinnitab ise endale kululimiidi – see peaks olema nõukogu pädevuses. Seetõttu tuleks juhatuse kulude kompenseerimise kord kehtestada nõukogu otsusega.

- Elektriraudtee AS-i juhatuse liikme lepingu järgi kaetakse autokulud aastaeelarvega kinnitatud piirkulude raames. Samas on juhatus kehtestanud autokulude (kütus ja hooldus) kompenseerimise piirmäärad, mis laienevad ühtlasi ka juhatusele endale.[7]

  Samuti on AS Elektriraudtee kohustatud hüvitama juhatuse liikmetele äriühingu esindamiseks tehtud põhjendatud kulutused aastaeelarve piirkulude raames. Esinduskulude limiite või juhatuse liikmetele määratud protsenti aastaeelarvest ei ole eraldi kehtestatud.
- OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus juhatuse esimees on kehtestanud käskkirjaga[8] ametiautode ja mobiiltelefonide kasutamise korra ning kütuse- ja mobiiltelefonilimiidid, mis laienevad ka teistele juhatuse liikmetele.
- Riigi Kinnisvara AS-i juhatuse liikmetega sõlmitud lepingutes on viidatud, et äriühingu auto kasutamine ja kulude hüvitamine toimub nõukogu kehtestatud korras. Auditi käigus selgus, et tegelikult sellist korda kehtestatud ei ole. Nõukogu esimehe selgituste järgi on praegune eelarve piisavalt detailne juhatuse kulude jälgimiseks.
- AS-i Eesti Post juhatuse esimehe A. Streimanniga sõlmitud teenistuslepingus (kehtis mai – november 2002) määrati juhatuse esimehe põhipalgaks 9 000 kr, millele lisandus esinduskulu 5 000 kr, isikliku sõiduauto kompensatsioon 12 000 kr ning limiteerimata kütuse- ja mobiiltelefonikulu.
- AS-i Eesti Viljasalv juhatuse esimehe esinduskulud kompenseeritakse vastavalt esitatavatele kuludokumentidele, limiiti määratud ei ole (tegelikud kulud on olnud väidetavalt ebaolulised).
- AS-i Eesti Energia juhatuse liikmetel on õigus kasutada teenistusülesannete täitmiseks esinduskuluna iga kuu 5 000–25 000 krooni (sõltuvalt juhatuse liikmest), kulud hüvitatakse aruannete alusel.
- AS-i Eesti Põlevkivi juhatuse esimehel on õigus kasutada teenistusülesannete täitmiseks esinduskuluna kuni 25 000 krooni kuus, hüvitatakse aruannete alusel.
- Tartu, Kärdla, Pärnu ja Kuressaare lennujaama juhataja esinduskulu kompenseeritakse aktsiaseltsi kinnitatud eelarve kaudu.
- AS-i Lennuliiklusteenindus juhatuse liikme esinduskulu kompenseeritakse aktsiaseltsi kinnitatud eelarve ulatuses vastavalt kehtestatud korras esitatavatele kuludokumentidele.
- AS-i Cybernetica juhatuse liikmel on õigus tema poolt juhatuse liikmena teostatud ülesannete täitmisega seotud põhjendatud ning vajalike dokumentaalselt tõestatud kulutuste hüvitamisele.

Koolituse võimaldamise oli lepingus fikseerinud 21 äriühingut. Põhiliselt oli fikseeritud juhatuse liikmete õigus saada aasta jooksul kokkulepitud mahus eriala- või täiendkoolitust (fikseeritud oli kas koolituse periood või maksumus). Üldjuhul ei selgu lepingutest juhatuse liikme kohustus äriühingust lahkumise korral hüvitada koolituse maksumus või töötada teatud aeg äriühingus.

AS-i Eesti Post nõukogu koosolekul (21.06.2002) otsustati toetada juhatuse liikme A. Streimanni magistriõpet, esitada toetuskiri Stockholmi Ärikoolile ning maksta õppemaks pärast raha laekumist Streimannilt Eesti Postile. Riigikontroll tuvastas, et juhatuse esimehe T. Tõeleidi korraldusel ja juhatuse liikme R. Rohtla kinnitusega tasuti õppemaks summas 292 366 krooni oktoobris 2002, s.o enne kui Streimann oli maksnud õppemaksu Eesti Postile (õppemaksu tasus ta detsembris 2002). Sellega eirati nõukogu otsust, mille kohaselt tulnuks koolile tasuda õppemaks alles pärast raha laekumist Streimannilt.

[7] Juhatuse esimehe 30.04.2001. a käskkiri nr 24; 24.01.2003. a käskkiri nr 2 ja 25.07.2003. a käskkiri nr 13a
[8] Nr 1, 06.01.2002

Ülikoolile tasutud õppemaks on majanduslikult sisult kuni laekumiseni lühiajaline laen, mis anti nõukogu teadmata. Sellega on eksitud äriseadustiku § 281 vastu, mille kohaselt on äriühingul keelatud anda juhatusele laenu. Auditi käigus saadud selgitusel (Eesti Posti vastuskiri kontrolliaruande eelnõule) sai tollane juhatus nõukogult hilisema suulise heakskiidu raha ülekandmise kohta.

Elektriraudtee AS-i nõukogu 21.11.2001. a koosoleku otsusega võeti vastu kord, mille järgi juhatuse liikme ühte kuutasu ületavate koolituskulude hüvitamine tuleb kooskõlastada nõukoguga. Auditeeritud perioodil oli äriühing katnud juhatuse liikmete T. Olgo ja A. Kaupi selliseid koolituskulusid ilma nõukogu kirjaliku nõusolekuta. Juhatuse liikmete sõnul saadi kulude ületamiseks nõukogu esimehelt suusõnaline heakskiit, kuid kuna nõukogu esimees oli auditi toimumise ajaks vahetunud, siis ei saa Riigikontroll seda kinnitada. Riigikontroll soovitab sellised nõukogu nõusolekud vormistada kirjalikult.

Kahe äriühingu (Eesti Põlevkivi ja Werol Tehased) juhatuse esimehe lepingud sisaldavad eluasemekulude katmist.

Saarte Liinide nõukogul on õigus määrata juhatuse liikmetele igakuine lisapension.

Riigikontrolli järeldused

Riigikontroll on seisukohal, et juhatuse liikme peamine tasupaketi osa peaks olema põhipalk. Olukorda, kus muud lisahüved ületavad oluliselt põhipalka, ei saa lugeda normaalseks. Kuna juhatuse liikmete tasustamine on õigusaktides täpselt reguleerimata ning ministrid pole pidanud vajalikuks anda sellekohaseid kirjalikke suuniseid, saavad nõukogu liikmed erinevalt aru vajadusest reguleerida juhatuse liikmete tegevust, sh tasustamist. Kuna tasupakett koosneb sageli mitmest osast, kaob seetõttu ka ülevaade paketist tervikuna. Üsna levinuks võib pidada ka vähest põhjendatust nii lisatasude kui preemiate määramisel. Tulemuseks on arusaamatu ja raskesti kontrollitav tasustamissüsteem, mis ei taga omaniku ehk riigi huvide parimat kaitstust. Seetõttu tuleks Riigikontrolli arvates parima praktika väljakujundamiseks ja ühtlustamiseks reguleerida lepingute sõlmimine juhatustega ja juhatuste tasustamine õigusaktides.

Käesolevas kontrolliaruandes on esitatud rida näiteid põhjendamatute lisatasude kohta (AS Eesti Post). Riigikontrolli arvates peaks minister algatama nende juhtumite suhtes uurimise ja andma hinnangu, kas täiendavate tasude maksmine on kahjustanud riigi huve. Sellisel juhul tuleks kahju tekitajate vastu esitada vastav nõue.

3. Ettepanekud

Riigikontrolli ettepanekud rahandusministrile

- Algatada riigi poolt eraõiguslike juriidiliste isikute asutamise ja nendes osalemise seaduse muutmine, et selles sätestataks:
  - ministrite kohustus anda valitsemisala äriühingute nõukogudele kirjalikke suuniseid;
  - juhatuse esimehe kohustus eelnevalt nõukoguga kooskõlastada ka juhatuse liikmega täiendavalt sõlmitava töölepingu tingimused, samuti töölepingu alusel väljamakstavad preemiad, tulemustasud jm.
- Kaaluda vajadust sätestada ministritele suuniste andmiseks juhtnöörid Vabariigi Valitsuse määrusena, pidades seejuures silmas järgnevat:
  - juhatuse liikmete tasustamist arusaadavamaks muutes lähtuda põhimõttest, et tasupaketi põhiosa moodustagu põhipalk. Muude lisatasude, toetuste ja hüviste osakaal peaks olema minimaalne;
  - premeerimise lähtealused peavad olema selgelt sõnastatud ning kokku lepitud kas juba lepingus või siis eraldi nõukogu kinnitatava korrana;
  - siduda juhatuse liikmete motiveerimine selgelt äriühingu tulemustega ja juhatusele pandud eesmärkide täitmisega;
  - loobuda juhatuse premeerimisest isiklike ja riiklike tähtpäevade puhul;
  - premeerimise ja tulemustasude korra peab kinnitama nõukogu ning heaks kiitma ka minister;
  - fikseerida tulemustasu ja preemiate maksimummäär juhatuse liikme lepingus;
  - jätta kindlustus (v.a reisikindlustus) juhatuse liikme tasupaketist välja;
  - muude kulude hüvitamine reguleerida kas lepinguga või teha seda nõukogu kinnitatava korrana, et sellega tagada kontroll juhatuse majanduskulude üle.

Riigikontrolli ettepanek majandus- ja kommunikatsiooniministrile

- Algatada uurimine ja anda hinnang, kas lisatasu maksmine AS-i Eesti Post juhatuse liikmetele on kahjustanud riigi huve. Kui kahju tekitamine on tuvastatud, tuleb kahju tekitajate vastu esitada nõue.

Rahandusministri selgitusel on ministeerium välja töötanud “Riigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise seaduse” eelnõu, mille 4. peatükis käsitletakse ka juhatuse tasustamist.

Rahandusminister selgitab vastuskirjas, et ei pea vajalikuks kehtestada seadusega ministritele kohustust anda kirjalikke suuniseid, kuna selline kohustus tooks kaasa vajaduse määrata kriteeriumid, mille puhul minister peab suunise andma. Riigikontrolli arvates ei ole kriteeriumide määramine vajalik ning suuniste andmisel peaks minister lähtuma riigi huvide parimast kaitstusest.

Rahandusminister ei pea ka otstarbekaks sätestada suuniste andmise juhtnööre Vabariigi Valitsuse määrusega, viidates ministeeriumi iga-aastasele koondaruandele, mille põhjal tehakse ettepanekuid Vabariigi Valitsusele. Riigikontroll jääb seisukoha juurde, et riigil kui omanikul tuleks juhatuste tasustamisega seonduvad üldised põhimõtted kehtestada õigusaktidega.

Majandus- ja kommunikatsiooniminister viitab oma vastuskirjas 03.09.2003 toimunud nõupidamisele äriühingute nõukogudega, mille käigus minister andis kirjalikud soovitused juhatuse liikmetega lepingute sõlmimiseks.

Hinnangu andmise AS-i Eesti Post juhatuse liikmete tasustamise seaduspärasusele ja põhjendatusele ning vastavate meetmete kasutuselevõtu tegi minister ülesandeks Eesti Posti nõukogule.

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

Rahandusministri vastus

RAHANDUSMINISTEERIUM

Riigikontroll

Teie 18.12.2003 nr 2-7.1-FA/03/1812

Meie 14 .01.2004 1- 7.2/15396

Kontrolliaruande eelnõu "Juhatuse liikmete tasustamine riigi osalusega äriühingutes"

Riigikontroll esitas Rahandusministeeriumile seisukohavõtuks kontrolliaruande eelnõu nr 2-4/03/143 "Juhatuse liikmete tasustamine riigi osalusega äriühingutes".

Rahandusministrile tehtud ettepanekute osas teatame järgmist:
"Riigi poolt eraõiguslike juriidiliste isikute asutamise ja nendes osalemise seaduse" muutmiseks on Rahandusministeerium välja töötanud ja esitanud Vabariigi Valitsusele "Riigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise seaduse" eelnõu, mille 4. peatükis "Juhtimine ja järelevalve" käsitletakse juhatuse liikme tasustamist. § 25 lõike 1 kohaselt võib juhatuse liikmele tasu maksta üksnes temaga sõlmitud juhatuse liikme lepingu alusel. Samas on toodud loetelu asjaoludest, millest nõukogu peab tasu määramisel lähtuma. Sama paragrahvi lõigetes 2 ja 3 käsitletakse juhatuse liikmele täiendava hüvitise ning lahkumishüvitise maksmist.
Seega toimuks juhatuse liikmete tasustamine ainult nõukoguga sõlmitud lepingu alusel.

Juhatuse liikme tasustamise temaatika on käesoleval ajal reguleeritud äriseadustikus ja sihtasutuste seaduses. Kui käsitleda riigi osalemist eraõiguslikes juriidilistes isikutes kontsernipoliitiliselt, siis on vajalik sätestada teatud küsimustes kontserni kuulujate kohta ühtsed reeglid, mis tingis juhatuste tasustamisega seonduva käsitlemise seaduse eelnõus. Eesmärk on tagada juhatuse liikmete töö tasustamine viisil, mis on proportsioonis äriühingu või sihtasutuse juhatuse liikme ülesannete keerulisuse, tähtsuse ning vastutusega ning seotud tegevus- ja finantseesmärkide täitmisega.
Ühtset lähenemist vajab samuti premeerimise ning lahkumiskompensatsioonidega seonduv. Selles osas on Rahandusministeeriumi ettepanek sätestada teatud piirmäärad: premeerimine juhatuse liikme 4 kuu tasu ulatuses ning juhatuse liikmega töösuhte lõpetamisel nõukogu soovil juhatuse liikme 3 kuu tasu ulatuses.
Rahandusministeeriumi seisukoht on, et juhatuse liikme peamiseks motivaatoriks peab olema juhatuse liikme põhitasu ning sellega seoses peaks vähendama lisatasude, toetuste, hüvitiste ja muude hüvede osakaalu.
Rahandusministeerium toetab põhimõtteliselt Teie ettepanekuid juhatuse premeerimise korra heaks kiitmiseks osalust valitseva ministri poolt, loobuda juhatuse premeerimisest isiklike ja riiklike tähtpäevade tähtpäevade puhul ning juhatuse liikme kindlustuse (v.a. reisikindlustus) välja jätmiseks juhatuse liikme tasupaketist.
Samuti toetame juhatuse liikme muude kulude hüvitamist nõukogu poolt kinnitatava korra alusel, et tagada kontroll juhatuse majanduskulude üle ja nende läbipaistvus.

Suur-Ameerika 1
15006 Tallinn

Reg. kood 70000272

Telefon: (0) 611 3558
Faks: (0) 696 6810
http://www.fin.ee

E-post: info@fin.ee
kantselei@fin.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg.nr
16.01.04 2-14-FA/03/1812-2

Osalust valitsevale ministrile suuniste andmise juhtnööride sätestamiseks Vabariigi Valitsuse määruse kehtestamist ei pea Rahandusministeerium vajalikuks. Samuti ei pea Rahandusministeerium otstarbekaks täiendada "Riigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise seadust" sättega, mis kohustaks ministrit andma valitsemisala äriühingute nõukogudele kirjalikke suuniseid. Ministril on õigus anda suuniseid, kuid ei ole ilmselt kohane seadusega kohustada ministrit kõigil üksikjuhtudel seda tegema. Teie ettepanek sätestada ministrile kirjalike suuniste andmise kohustus tooks kaasa vajaduse määrata kriteeriumid, mille puhul minister peab vastava suunise andma. Kuna minister vastutab oma valitsemisala osas, ei pea me praktiliseks ega otstarbekaks taoliste näitajate kehtestamist.

Vabariigi Valitsuse poolt riigi osalust valitsevale ministrile konkreetsete küsimuste lahendamiseks täiendavate ülesannete andmine on toimunud Rahandusministeeriumi poolt Vabariigi Valitsusele esitatud koondaruande läbivaatamise käigus ja Rahandusministeerium peab otstarbekaks senise praktika jätkumist. Juhatuse ja nõukogu tasustamise küsimusi käsitleti meie poolt 2002. aasta koondaruandes. "Riigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise seaduse" jõustumisel kavandab Rahandusministeerium järgmise koondaruande koostamisel juhatuse ja nõukogu tasustamise küsimuste põhjalikumat analüüsi, mille tulemuste alusel teeb vastavad ettepanekud Vabariigi Valitsusele.

Taavi Veskimägi
Minister

Aare Järvan
Kantsler

Asti Altermann 6113 742

Majandus- ja kommunikatsiooniministri vastus

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Lp Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

Teie 18.12.2003 nr 2-7.1-FA/03/1811
Meie 15.01.2004 nr 1-11-2-5/12641

Seisukohad kontrollaruande eelnõule "Juhatuse liikmete tasustamine riigi osalusega äriühingutes"

Austatud proua Kaie Karniol

Täname Teid sisuka aruande eest.
Majandus- ja kommunikatsiooniminister käsitles Teie poolt tõstatatud probleeme nõupidamisel nõukogude liikmetega 3. septembril möödunud aastal, millele olete ka auditis viidanud. Sellest tulenevalt on kõik uued lepingud juhatuste liikmetega sõlmitud arvestades ministri kirjalikke soovitusi (Eesti Post, Eesti Ringhäälingu Saatekeskus, Lennuliiklusteeninduse AS, Eesti Loots, Metrosert). Kõigil nõukogude liikmetel on kohustus edaspidi järgida nõupidamisel fikseeritud põhimõtteid.
Teie poolt väljatoodud Eesti Posti juhatuse liikmetele 2002.a. täiendavate tasude maksmise faktide seaduspärasuse ja põhjendatuse anname arutamiseks, hinnangu andmiseks ja meetmete kasutuselevõtuks Eesti Posti nõukogule.

Lugupidamisega

Meelis Atonen
Minister

Marika Priske
Kantsler

Meeli Õismaa
06256403

Harju 11
15072 Tallinn
Reg. kood 70003158
tel: (0) 625 6304
Faks: (0) 631 3660
info@mkm.ee
www.mkm.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg.nr
16.01.04 2-7.1-FA/03/1811-2